

China is weer de baas

Liefst negentien eeuwen lang had China de grootste economie ter wereld. De Europese en Noord-Amerikaanse grootmachten wisten deze koppositie slechts een eeuw over te nemen.

Door Peter de Waard

Caesar zal de hete adem van keizer Wu niet in zijn nek hebben gevoeld. Daarvoor was de wereld nog te groot. Maar toen de Romeinen Europa en het Middellandse Zee-gebied onderwierpen, regeerden in China de keizers van de Han-dynastie zonder te weten wat zich allemaal in Europa afspeelde. Zij maakten van het al vijftig miljoen inwoners tellende land een confuciaanse staat die opbloede dankzij de landbouw, de handel en de ambachten.

Liefst negentien eeuwen lang zou China, afgewisseld met India, de grootste economie van de wereld hebben totdat tegen het einde van de 19de eeuw de nieuwe supermacht de Verenigde Staten hieraan een einde maakte.

Ruim een eeuw later lijkt China zijn traditionele positie weer terug te overen. China zal in 2027 de VS hebben ingehaald en zal de grootste economie in de wereld hebben. En hiermee wordt dan een einde gemaakt aan de eeuw van westerse economische suprematie.

Groter dan Japan

Begin deze week werd bekend dat het Chinese bbp (bruto binnenlands product) nu al hoger is dan dat van Japan – sinds 1968 de tweede economie in de wereld. In 2007 streefde China al Duitsland voorbij en een jaar eerder zowel Frankrijk als Groot-Brittannië. Als rekening wordt gehouden met koopkrachtpariteit (waarbij de wisselkoers wordt gecorrigeerd voor het prijsniveau tussen twee landen), zijn de 1,4 miljard Chinezen qua bbp al veel langer de tweede economie ter wereld. De kunstmatig laag gehouden koers van de eigen munt yuan heeft hier veel mee te maken.

De in april dit jaar overleden Britse economische historicus Angus Maddison, die jarenlang verbonden was aan de universiteit van Groningen, rekende in 2005 het bbp van de landen in de wereld terug tot het begin van de christelijke jaartelling. In het jaar 1

Bruto binnenlands product door de eeuwen heen

Bbp gebaseerd op ppp in miljoenen dollars

Het bbp is de optelsom van alle goederen en diensten die een land in een jaar produceert. Ieder doet dat in een eigen munt, waardoor grote wisselkoersschommelingen ontstaan. Om dat te vermijden worden ook berekeningen gemaakt van het bbp

op basis van purchasing power parity (ppp), koopkrachtpariteit. Hierbij worden alle geproduceerde goederen en diensten berekend op basis van de prijzen in één bepaald land, meestal de VS. Economen geven hier de voorkeur aan, omdat dit cijfer meer zegt over de

levensstandaard in een land. De Wereldbank maakt jaarlijks berekeningen van het bbp op basis van ppp voor alle landen in de wereld. Dit wordt gedeeld door het aantal inwoners om de levensstandaard uit te drukken.

Jaar 1		Jaar 1000		Jaar 1500	
1 India	33.750	1 India	33.750	1 China	61.800
2 China	26.820	2 China	26.550	2 India	60.500
3 Italië	6.475	3 Japan	3.188	3 Italië	11.550
4 Frankrijk	2.366	4 Frankrijk	2.763	4 Frankrijk	10.912
5 Spanje	1.867	5 Italië	2.250	5 Duitsland	8.256
6 Duitsland	1.225	6 Spanje	1.800	6 Japan	7.700
7 Japan	1.200	7 Duitsland	1.435	7 Spanje	4.495
8 Groot-Brittannië	320	8 Groot-Brittannië	800	8 Groot-Brittannië	2.815
9 VS	272	9 VS	520	9 VS	800
10 Nederland	85	10 Nederland	128	10 Nederland	723

Jaar 1700		Jaar 1870		Jaar 1913	
1 India	90.750	1 China	189.740	1 VS	517.383
2 China	82.800	2 India	134.882	2 China	241.431
3 Frankrijk	19.539	3 Groot-Brittannië	100.180	3 Groot-Brittannië	224.618
4 Japan	15.390	4 VS	98.374	4 Duitsland	237.332
5 Italië	14.630	5 Duitsland	72.149	5 India	204.242
6 Duitsland	13.650	6 Frankrijk	72.100	6 Frankrijk	144.489
7 Groot-Brittannië	10.790	7 Italië	41.814	7 Italië	95.487
8 Spanje	7.481	8 Japan	25.393	8 Japan	71.653
9 Nederland	4.047	9 Spanje	19.556	9 Spanje	41.653
10 VS	527	10 Nederland	9.952	10 Nederland	24.995

Jaar 1950		Jaar 1973		Jaar 2009	
1 VS	1.455.916	1 VS	3.536.322	1 VS	14.510.347
2 Groot-Brittannië	347.850	2 Japan	1.242.932	2 China	8.789.566
3 Duitsland	265.353	3 Duitsland	944.755	3 Japan	4.137.600
4 China	244.985	4 China	739.414	4 India	3.560.452
5 India	222.222	5 Frankrijk	683.965	5 Duitsland	2.811.387
6 Frankrijk	220.492	6 Italië	582.713	6 Groot-Brittannië	2.419.382
7 Italië	164.957	7 Groot-Brittannië	675.941	7 Frankrijk	2.110.683
8 Japan	160.966	8 India	494.832	8 Italië	1.760.457
9 Spanje	61.492	9 Spanje	266.896	9 Spanje	1.368.142
10 Nederland	60.642	10 Nederland	175.791	10 Nederland	654.900

200810 © de Volkskrant - nvdm. Bron: Angus Maddison (Contours of World) en Cia (World Facts)

zou het totale bbp van de aardbol 105 miljard dollar hebben bedragen. China en India namen daarvan toen 60 procent voor hun rekening. Het hele Romeinse imperium, waar toen naar schatting tussen de 45 en 60 miljoen mensen woonden, zou slechts een bbp van 21 miljard dollar hebben gehad.

In de Middeleeuwen stagneerden de bevolkingsgroei en de economische ontwikkeling van Europa nog verder. Pas met de opkomst van de renaissance krabbelde de Europese economieën op. Italië werd voor het eerst sinds de Romeinse tijd weer de derde economie ter wereld. Maar Groot-Brittannië zou in de 19de eeuw

dankzij het imperium de economie van China en India voor het eerst benaderen en later zelfs overtreffen.

De Britten waren deze plaats echter al gauw kwijt. Aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog was de economie van de VS al twee keer zo groot als die van Groot-Brittannië. In 1950 was de Amerikaanse economie bijna even

groot als die van alle andere landen in de wereld samen. De door de oorlog getroffen landen in Europa en Japan herstelden zich snel en in 1973 telden ze weer mee in de wereldeconomie.

Kritiek

Sinds 1990 en vooral na de eeuwwisseling nam de economische macht van Azië weer toe. Behalve China is ook India bezig weer de oude economische macht te worden.

De berekeningen van Maddison zijn vaak bekritiseerd, omdat pas sinds het midden van de 19de eeuw betrouwbare statistieken bestaan. De econoom heeft op basis van historische data moeten reconstrueren wat

In het jaar 1 bedroeg de wereldeconomie 105 miljard dollar

mensen toen verdienden en hoe veel inwoners de landen in die tijd telden.

De verdiensten van burgers liepen vóór de 19de eeuw wereldwijd veel minder uiteen dan nu. De verstedelijking was nog klein en de meeste mensen leefden van de landbouw. Het gemiddeld inkomen – meestal uitgedrukt in graan in plaats van in geld – was niet hoger dan twee keer het bestaansminimum.

Het verschil in bevolkingsgrootte drukte ook zwaar op de statistieken die Maddison maakte. Met name de Italiaanse economen Elio Lo Cascio en Paolo Malanima hebben herhaaldelijk gesteld dat het bbp van Europa hoger zou zijn dan Maddison had uitgerekend.

In het jaar 1500 zou dat al 111 miljard hebben bedragen – twee keer zo hoog als Maddison stelde – tegen 120 miljard voor China en India. En in 1870 zou dat zijn gestegen tot 619 miljard dollar in plaats van de 450 miljard van Maddison.